

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati na uredništvo — naročnino, reklamacije in vse administrativne stvari pa na upravništvo v Ljubljani, Učiteljska tiskarna, Frančiškanska ul. 6/l. Vse pošiljate je pošiljati franko. Reklamacije so proste poštne. Rokopisov ne vračamo. Telefon uredn. 312.

UČITELJSKI TOVARIŠ

Stanovsko političko glasilo UJU. - Poverjeništvo Ljubljana

Izhaja vsak četrtek. Naročnina znaša za neorganizirane 60 Din, za inozem. 80 Din. Posamezna številka 1.50 Din. Članstvo „Pov. UJU—Ljubljana“ ima članarino že plačano naročnino za list. Za oglase in reklamne novice vseh vrst je plačati po Din 2.50 od petih vrst. Inerdatni davek posebej. Pošt. ček. ur. 11.197.

Za učiteljski sindikat.

V poslednjem času je začelo naše učitelstvo misliti pozitivneje nego kdaj prej o nameri, da ne stavlja svojega dela več strankarski politiki v službo, ki ji je dosedaj služilo prevdano.

Za to svojo novo težnjo je učitelstvo javno manifestiralo z novo smerjo, ki je rekel bi najizdatnejša pot v borbi proti strankarskim vplivom in najlažje jamstvo za napredek šole in učitelstva.

Brez te javne manifestacije in borbe bi se učitelstvo nikdar ne otreslo javnega mnenja da ni več strankarsko opredeljeno.

Še nekaj! Ako bi bil učitelj materialno dobro situiran, ne bi bil kot tak orodje strankarskim politikom. Ali on deli usodo z ostalim državnim uradnim, išče kruha in kdor išče kruha in se bori z življenjem dela čisto brezpomogo. Zato je v odvisnosti stoječ učitelj političkom dragocen material, ker ga uporabljajo za svojega agitatorja. Mislim, da je tem nazorom sedaj odklenkalo, vsaj v Sloveniji.

Dasi smo se rešili sitne muhe, vendar vidimo, da je naša strniena falanga še slaba v borbi zoper notranje in zunanje nasprotnike. Akorav smo v osmem letu državnega edinstva, vendar oblika naše organizacije še ne more biti definitivna za uspešno borbo. Izkušnje so nam to pokazale. Treba nam je edinstvenega pogleda v pogledu nove borbene forme organizacije in tudi v pogledu uporabe borbene metode za zaščito naših interesov in v obrambo našega prava.

En del učitelstva bi hotel da našo organizacijo postavi na sindikalno osnovno, da se na ta način doseže organska vez s sindikati intelektualnih in fizičnih delavcev dočim je drugi del za današnji način in obliko stanovskega organizovanja. **Za prvo idejo, vidi se, je mlada,** za drugo in današnje starejša učiteljska generacija.

V tem problemu učitelstvo koleba med mamljivim mirom prošlosti in motenju patriarhalne sedanjosti, ter realno stvarnostjo, da tako ni moglo več dalje. Ali življenje nas neha napreči. Potreba je izvršiti reorganizacijo celokupnega jugoslovanskega učitelstva na osnovi sodobnih zahtev in sindikalne podlage. K temu

nas silijo fakta in izkušnje preteklosti, kajti postati moramo tako močni, da bomo lahko zahtevali in ne prosili, da se osnovna šola izpremeni v državno ustanovo, da se nieno vzdrževanje zaiamči tudi v državnem budžetu, da se spoštujemo jasni zakoniti predpisi da se redno izplačajo pripadajoči prejemki da se prizna učiteljevo delo za koristno državi in za sam narod da se ne dela krivic učitelstvu z raznimi persekucijami in sličnimi dejanji.

Ne smemo obdolžiti samo onih »gori«, da smo prišli tako daleč, temveč tudi učitelstvo je na tem krivo in to radi nedoumne pasivnosti za borbo v svrhu poboljšanja svojega socialnega položaja. Nesporno dejstvo je, da edino učitelstvo iz lastnega drži na vsaj primerni višini v državi osnovno šolstvo. In vendar nas omalovažujejo in smo primeroma malo močni, smo šibki neborbeni in brez zavesti. Pa pride še sedem čudežev. Prvi je tu: otegljati za doplavljenice! In kako se mi proti temu borimo? Protest in prošnja pri tem ho ostalo!

A zato treba borbe a ne moledovanja. Ustvariti moramo pogoje za tako borbo. To je izprememba v ideologiji, ki se vrši med učitelstvom in tudi v naši inteligenci. Usmerjeno je delo za zvezo vseh umnih delavcev in za borbo izven ožjega stanovskega kroga pri bratskih organizacijah.

Ta proces je pospešila vojna, da je očigleden in jasen. Stvar je razumljiva. Mislili smo da pride do svobodi na vrsto dvig prosvete. A ta sen je ostal prazna iluzija.

Dočim smo se borili v prošlosti za svobodo, se moramo boriti sedaj proti nasilju. Šola je ostala ista ona stara patriarhalna mrtva hiša ki je tudi vojna pri nas ni izpremenila. To je še bedna ustanova, kateri odgovarja tudi beda učitelstva. Trda ugotovitev, a resnična!

In zato se je ideologija izpremenila tudi med učitelstvom in se še spreminja, ne govori se več o prošnih temveč o borbi, ne govori se o prosiški organizaciji, temveč o borbenem združenju — o učiteljskem sindikatu in o zvezi uradnih sindikatov s fizičnimi manualnimi delavci.

Peter Jereb.

Skupščina Profesorskega Udruženja — sekcija Ljubljana.

Med profesorji vlada stanovsko edinstvo. — Združeni so vsi brez razlike strankarstva. — Zaradi narodnega edinstva se ne pripravajo pri stanovskih vprašanjih. — Solidarni so z ostalimi državnimi uradniki. — Članstvo narašča. — Lep napredek za vsestransko prosvetno in strokovno delovanje.

Medtem ko se pri nas smatra, da se moramo ločiti po strankarski opredelitvi in moramo deliti svoje stanovske vrste celo z ozirom na različno tolmačenje nacionalnih problemov, so si profesorji in meščanskošolski učitelji edini in so vsi združeni v eni organizaciji.

Njih organizacije, ki so bile pred par leti še šibke postajajo vedno močnejše in rastejo sistematično v notranji sili. Pa ne po vnianem pompu, temveč po sistematičnem notranjem strokovnem delu.

Niti na misel jim ne pride, da bi v svoja stanovska pravila in v stanovske programe vnašali narodno edinstvo in bi s tem hoteli prevzemati kak poseben patent na patriotično mišljenje **ter s tem en del svojega stanu slikati kot manj vreden glede patriotičnega čustvovanja.** Dobro se zavedajo da nacionalna vprašanja ne sodijo v njihove ožje stanovske programe in da stanovske organizacije niso za to tu, da bi opravljale policijsko službo za patriotično mišljenje nad katerikoli delom lastnega stanu.

Tega se zavedajo tudi druge uradniške organizacije in nobene ne pride niti na misel, da bi metala iz svoje srede katerikoli del svojih tovarišev, zaradi strankarskega mišljenja se manj pa, da bi vnašale v svoje stanovske programe vprašanja **s katerimi bi hotel osumljati en del svojega stanu in ga s tem odvrniti od skupnega stanovskega dela.**

Dne 19. t. m. je zborovala ljubljanska sekcija prof. Udruženja v Ljubljani. Število članstva je naraslo za 23 in šteje

sekcija sedaj 245 članov od tega 160 v ljubljanski in 85 v mariborski oblasti.

Posebno lepo se je sekcija v teh prvih letih razvila gospodarsko in izkazuje premoženje 34.834 Din ter podporni fond v znesku 98.756 Din.

Sekcija je sklenila pristopiti k Osrednji zvezi javnih nameščencev, ker le v skupnem boju bomo lahko kaj dosegli in je sklenila pobirati v ta namen posebno članarino mesečno po 1.50 Din od člana.

Profesorsko društvo je izdalo tudi Stalež srednjih in strokovnih šol v Sloveniji, ki je bil natisnjen v 500 izvodih, od katerih je že 301 izvod prodan. Sekcija je sklenila zainteresirati ministrstvo, da izda Stalež za vsa država.

Skupščina je nadalje zahtevala razpis za vsa izpraznena mesta do 31. julija; znižanje učne obveznosti; honoriranje razredništva; neokrnjeno funkcijsko doklado ravnateljem; prosto vožnjo profesorjem zemljevidov o počitnicah; staljšče glede snuioče s Profesorske Kredite Zadruga; obravnavati je potrebo novih zgradb za srednje šole; vprašanje učnih knjig za srednje šole; učni načrti za srednje šole; pisateljem učnih knjig naj se izposluje popolen dopust.

Skupščina je razpravljala o sledečih aktualnih temah: 1. O uradniškem zakonu in mega uporabi s posebnim ozirom na profesore, ref. prof. Vlad. Lapajne, ref. min. prosv. 2. O mednarodnem kongresu srednješolskih profesorjev v Ženevi poroč. prof. dr. V. Breznik. 3. O ponovostavitvi šolske administracije, poroč. dir. K. Hočevar.

Nezaslišana krivica učiteljem, potrjenim k vojakom.

Križev pot po odslužitvi kaderskega roka. — Službe bi se morale rezervirati. — Tudi na službenih letih so prikrajšani učitelj-vojaki. — Nujna potreba izpreembe zakona.

Učitelji-vojaki so gotovo hvaležni tovarišu M. Vaudi, ki je v 5. številki »Učiteljskega Tovariša« razkril krivice, ki jih trpijo zaradi vojaške službe. Ni pa razgalil krivic, ki jih trpijo ti učitelji po dovršeni kaderski službi. Zato naj mi bo dovoljeno, da v sledečem omenim še te.

Po dokončanem kaderskem roku je učitelj na cesti brez službe. Znova se

mora pehati za sprejem v državno službo, mora vlagati kolkovano prošnjo s številnimi kolkovanimi prilogami in overovljenimi prepisi in čakati, nestrno čakati odredjenja iz težavnega položaja.

Srečen, kdor ima še neizčrpane starše in tako dobre sorodnike, da mu nudijo stanovanje, hrano, kupijo obleko. A marsikateri nima podpornikov, dela

Naročajte zvezke Učiteljske tiskarne, ki se prodajajo v korist Učiteljskega Konvikta in Učiteljskega Doma.

LISTEK.

† Fran Črnagoj.

Rodila ga je Črna vas na Barju poleg Ljubljane (27. januarja 1865), ki je v dobi Črnagojeve mladosti samevala ob Izanski cesti in leto za letom s strahom pričakovala, kdaj in zopet zajamele jesenske in pomladanske poplave, da ji uničijo vse plodove siromaške zemlje in s trpljenjem bednega seliaka pridobljene najnujnejše življenjske potrebščine. Ljubljana domača vas mu je dala na življenje pot trojno popolnico: delohubnost, skromnost in odpornost. S to dediščino sinu preproste in v siromaštvo potapljajoče se vasice oblagodarjen, je Črnagoj krenil na naporno cesto šolanja, kjer se je srečal z Jankom Likariem, se z njim pobratil in srkal skupno z njim vsa dolga leta iz čaše življenja radost in trpkost narodnega, zavednega in ponosnega učitelja. Likarijevo filozofijo resignacije in fatalizma je krotil in omiljal Črnagojev zdrav humor ki je marsikatero solzo bridkosti pretopil v posmeh prezira in odrast moške volje; ali zmaga ali pada! Kompromisov ni v nazorih, ki jih da in utrdi življenje!

Od Svetega Gregorja se mu je prevajala pot v Izlake, od tod v Šmartno pod Šmarno goro, potem pa je z mirnim, enakomernim korakom dopotoval nazaj na barijsko šolo, kjer je ostal do upokoiltve V učiteljski službi je bil od leta 1885, do leta 1924. Zadnja leta je prevzel podle oblastnega nadzornika šolskih vrstov dokler se ni preselil na Vič pri Ljubljani, kjer se je nastanil v lastni hiši in se lotil dela na obsežnem zemljišču.

Morda je že trideset let od tedaj, ko smo mladi in stari tovariši obiskali Črnagoja v njegovi šoli v Šmartnem pod Šmarno goro. Iskreno nas je pozdravil in gostoljubno sprejel. Razkazal nam je svojo šolico, navdušeno govoril o svojem šolskem delu in z živo ognjevito besedo opisoval lepoto kraja ki se je v zelenju in cvetju prostiral pred nami. Črnagojeva beseda mi je odkrila nove lepote učiteljskega poklica. V tej besedi se je vidoma stopnjevala lepota kraja, da je bil utemeljen moj klic: »O, ko bi mogel biti učitelj na Črnagojevi šoli!«

Na Barju je ob novem šolskem splotju pričaral Črnagoj iz pustinje in neplodnosti prelen šolski vrt ki je kakor široko razpleten in bujno cvetoč venec

objemal belo hišo. Smreči gai je sprejadal prestrezal cestni prah, ob stenah so se nopenjali spalirji sadnega drevja, za šolo je rasla povrtnina, navmes so se črtale lehe živopisanega cvetja. Tod je prihajal Črnagoj od bele zore do vlažnih večernih senc, se razgovarjal s svojimi čebelami, miloval svoje cvetke, karal nezgodni mrčes na sadnem drevju, videl vse kar je snovala priroda čudotvornega okrog njega in poznal vsako bilko cvetico in drevo, ki jim je večča in dobra roka njegova negovala rast in pospeševala plodnost. S tem vrtem v duši je hodil, bival in delal povsod. V učilnici je bil vrtnar, kjer je presaal v duše Barjančičev, kar je njegova duša imela v sebi naplenšega. To je bilo delo učitelja-umetnika in učitelja-očeta ki se je blagotvorni rosi enako pretakalo izmed štirih sten v vso okolico, da so po črni zemlji in v mrtvilo zasanjanih dušah takisto dehteli in se bohotili vrtovi cvetja, sadja, nravnosti, lepote in ljubezni »Ko bi mogel biti učitelj na Črnagojevi barijski šoli!« sem si želel v mladih, lepih, burnih letih.

In v naš krog na naše skupščine in na naša zborovanja je prinašal ta svoj dušni vrt, da je bila vsaka težka ura pretkana z rožami in da je vsak vesel trenutek dehtel v Črnagojevem cvetju.

In tako je spomin na tiste čase do današnjega dne pretkan z lepoto in dehteč v lepoti Črnagojeve poštene, plemenite, bratske duše!

Ko se je končno ustavil na Viču, je na zemlji — groblju enaki — ob Tržaški cesti s svojimi žulji in svojim znojem napravil in uredil vrt ki mu ni blizu enakega. Tukaj je hotel zadnja leta svojega življenja prebiti v obdelovanju zemlje da jo vso prekrije s cvetjem in vso prepoji z vonjem. Z zoro je prihajal, da je želel dobro jutro prirodi, z mrakom je odhajal, da je voščil lahko noč svoji ljubljani zemlji. »Ko bi mogel biti oskrbovanec Črnagojeve ljubezni!« si je zaželelo moje srce. A Črnagoj se je vedno bolj nižal k svetim tlam, vedno bolj se je nagibal do cvetnih gred dokler ga ni zemlja pogoltnila vase in dokler ni vodoravnega moža zasulo in prekrilo cvetje čez in čez... Konec!

Med začetkom in koncem — koliko dela koliko naporov, koliko močnatosti! Zakaži deloljubnosti, skromnosti in odpornosti so se pridružile vrline moža, ki ga je prekalil vihar življenja in mu podelil glavo: odkritosrčnost, zvestoba in značajnost. Tak se je odzval vsakemu vabilu, ki ga je klicalo, kjerkoli so si želeli, da narodu govori o vrtnarstvu, sadiereji, čebelarstvu itd. Bil je po na-

Naročite „Zvonček“! Prva številka je v tisku. Plačajte četrto naročnino naprej!

dolgove, če ima pri kom kredit, je na slabšem kot berač. Revez je že hvaležen onemu, ki mu ponudi — cigareto! Medtem ko njegove tovarišice in tovariši, nesposobni za vojno službo, brezskrbno, mirno dalje vrše svojo civilno službo, vlečejo plačo — tudi med počitnicami — jih na cesto vrženi učitelji-vojači s trpkim čustvom blagruje: saj bodo tudi eno leto prei stalni pridejo leto prei v višji plačilni razred, bodo vedno naimani eno leto prei pred njim.*

Saj malce bi se mu popravila krivica, ako bi se mu rezervirala služba, ki jo je moral opustiti zaradi odslužitve kaderskega roka, oziroma da bi se ga takoj po dovršeni brezplačni vojaški službi nastavilo na kako službeno mesto.

In ker dandanes, žal brez pritiskanja kliuk ne gre leta revež v centralo k oblastnikom pri prosvetni upravi ali celo k načelnikom mogočnejših političnih strank, kakor mu mnogi svetovalci demoralizujoče priporočajo.

Oblastniki ga z lepimi besedami sprejmejo — ali na tudi ne — mu gbljubijo hitro rešitev prošnje in priporočajo

* In pozneje, ko bo zopet nastavljen kot učitelj, se bo moral med glavnimi počitnicami vežbati pri orožnih vajah in oni, ki ima — so tudi taki — ali bo imel družino bo moral zroli z učiteljsko plačo vzdrževati sebe in svoice na dveh oddaljenih si krajih.

Učiteljska Samopomoč.

(Poročal tov. Ivan Kocijančič na obnem zboru dne 18. julija 1926 v Celju.)

(Konec.)

Letna vplačila članov.

Pri večjem številu društvenih članov je tudi več smrtnih slučajev na leto. V letu 1923, ste plačali za 6 smrtnih slučajev z letnino in upravino 15 Din, v letu 1924 za 6 smrtnih slučajev 15 Din, v letu 1925, za 13 smrtnih slučajev 56 Din, za leto 1926, računajmo, da bo 20 smrtnih slučajev, torej 100 Din. Članski prispevek je bil v letu 1923, in 1924, po 2 Din, v letu 1925, in 1926, pa po 5 Din za smrtni slučaj. To letno vplačilo je komaj 1% od izplačane posmrtnine. Posojil na take obresti ne izdaja noben denarni zavod, U. S. pa daje posojila, katerih niti vrniti ni treba.

Vsakdo lahko sam izračuna, koliko bo vplačal, če bo živel in plačeval članski prispevek še 20, 30 ali 50 let. Naračunal bo znesek, ki bo komaj $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{3}$, gotovo pa ne čez $\frac{1}{2}$ današnje posmrtnine.

Vprašam Vas pa, kakšen je na končni obračun za tistega člana, ki je omagal že po par letih? Vplačal je komaj par stotakov, otroci — družina njegova dobi lepe tisočake.

Pozabiti ne smemo, da so nam — vsaj biti bi nam morale! — družine naših tovarišev in tovarišic poleg naših sorodnikov najbližje, najdražje, katerim moramo v silii pomagati. Kakšen tovariš pa sem, če se mi tovariševa družina, ki je pravkar izgubila očeta ali mater, ne bo smilila! Že samo ta vzrok se mi zdi tako važen, da bi noben učitelj ali učiteljica, ki govori kdaj o »tovarištvu«, ne smel(a) ostati izven organizacije Učit. Samopomoči.

činu in vsebini predavanja, po nastopu in občevanju poljudno-znanstven učitelji naroda prvega reda. Z delom in proučevanjem tainega snovanja prirodnih sil se je stalno izpopolnjeval sam, a iz liubezni do naše šiirne očetnave je prepotoval vse nužne kraje, da je spoznal ljudi, njih živite in bitie in da se je hotoma navdušil še bolj v liubezni do ujedinienega naroda in do ujediniene naše domovine!

Kakor na vsakem svojem službenem kraju tako je tudi na zadnji postaji na Viču dal svojim prijateljem in sosedom vse svoje moči in izkušnje na razpolago. Kot nacionalno zaveden in prepričan Jugosloven je stopil zadnji čas na čelo domačemu sokolskemu društvu, ker je bil uverien da mora na tem položaju največ koristiti moralnemu in fizičnemu zdravju bratov in sester, ki so ga po delu spoznali in so ga hoteli imeti med seboi.

Iz stare garde učiteliev, ki so prebili najhujše čase, a se s svojim prepričanjem in čistim značajem niso uklonili nobeni sovražni sili, se je nedostovoljno umaknila s Črnagojem markantna, odlična osebnost, Anima pia! V trnjevem vencu naše prošlosti bodice na ostrini s kapljo krvi ki je privrela iz

božjo mast, potrpljenje. In ko minevajo tedni v skrbeh in nestrmem pričakovanju išče zopet sredstev za pot v Ljubljano ali Maribor — on ne uživa ugodnosti polovične železnične vožnje! — in še bolj skrušen ko prvi stopa pred oblastnike ponižno povprašujoč in s strahom pričakujoč dovoljen njih izrek. Potolažilo ga navadno s tem, da pač kmalu pride rešenje — iz Beograda.

Jeli pa tudi res in samo oddaljeni Beograd kriv zavlacavanja? Z ozirom na krivice ki jih trpi učitelj-vojač, pričakuje poštena javnost, da se rešijo čim naihitreje in pred vsemi drugimi prošnje učiteliev-vojačkov za zopetno nastavitev v učiteljsko službo. In to je naimani, kar se sme zahtevati.

Upoštevati je tudi deistvo, da želi podeželsko prebivalstvo primerno število moških učnih moči ki so potrebne zlasti na šolah, natrpane z ženskimi učnimi močmi, ne le zaradi šolskega ampak še bolj zaradi delovanja izven šole pri mnogih kulturnih in gospodarskih potrebah kmetovalcev. Krutost določil člena 4, točke 5 in člena 133, točke 10, čin, zakona pa za dolgo časa odvrača k vojakom potrjene učitelie od službovanja in zmanjšuje število potrebnih moških učnih moči. Naj se jih tedaj po dovršeni vojaški službi čimprej zopet nastavi.

Imeite sočutje s krivice trpečimi učitelji-vojači in jim pomagajte!

A. L.

so bili o pravem času in dovoljno obveščeni o vsem delu v U. S. vsa agitacija v »Učit. Tovarišu« je bila brezplačna. Zato sem prepričan, da smem prav tako v Vašem imenu kakor sem mu v svojem že nešteto krat izrekel izreči iz tega mesta uredniku »Učit. Tovariša« društvenemu odborniku tov. Ivanu Dimniku našo najlepšo zahvalo za skrb in naklonjenost napram U. S. Prosim ga le še da tudi v bodoče ne pozabi našega društva.

V l. 1925. se je pridružil »Učit. Tovarišu« še »Slov. Učitelji«, ki od tedaj večkrat priobči kaj o U. S. in s tem obvešča ter širi dobro misel med čitatelji. Tudi njegovemu uredniku izrekam društveno zahvalo.

Pohvalno omenjam društvene odbornike, ki so pogosto prihajali na odborne seje, podajali dobre nasvete in z vsjo resnostjo skrbeli za procvit U. S.; naše marljive tovariše-nabiralce in tovarišice-nabiralke, ki so prijavljali v lepem številu nove priglaseince in skrbeli za potrebno posredovanje med člani in društveno upravo; društvu U. S. naklonjene predsednike učiteljskih društev, ki so radevolje podpirali naše stremjenje na društvenih zborovanjih in končno vse tovariše in tovarišice, ki so na ta ali on način pomagali U. S. do današnjih lepih uspehov. Vsem tem bodi izrečena pri-

srčna zahvala za njih veliko in uspešno izvršeno delo. Zvesti naj nam ostanejo tudi v prihodnje!

Priporočilo in sklep.

Uprava U. S. je storila vse, kar je bilo v njeni moči, da bi se društvo poživilo, okrepilo in razširilo tako, kot je z ozirom na njegov plemenit namen potrebno. Ni šlo vse na prvi poziv, na prvo prošnjo, na prvo opozorilo. Upravnik se je tolažil s tem, da tudi drevo ne pade na prvi udarec. Počasi, stopnjama so se kazali uspehi. Danes je U. S. krepka, gospodarska organizacija, ki z visokimi posmrtninami gmotno podpira učiteljske družine, z umevanjem pravega tovarištva buđi in vzdržuje tovariško zavest, z mogočnim številom svojih članov pa stavi učiteljstvo v najboljšo luč pri drugih stanovih.

Nismo še na cilju! Pogrešam še mnogo tovarišev in tovarišic. Naša sveta dolžnost je, da tudi te pridobimo in privedemo v naš krog. Bodimo tovariši v delanju in ne šamo v besedi. Skupno pomagajmo vsi tistemu, ki je pomoči najbolj potreben, saj pridemo prei ali slej vsi na vrsto.

Z željo, da bi Vam društvena uprava podala na prihodnjem občnem zboru kar najbolj razveseljivo sliko o društvenem razmahu, sklenem svoje poročilo.

Splošne vesti.

— **Proti preganjanju učitelstva na Hrvaškem in v Slavoniji.** Na iniciativo novega predsednika UJU tov. Vlade Petrovića so imeli nekateri referenti ministrstva prosvete posvetovanje z Izvršnim odborom UJU radi preganjanja hrvaškega učitelstva. Zedinili so se na sledeče načelno stališče: 1. Onih ki imajo službene pregreške se ne more ščititi in se mora dopustiti da se proti njim disciplinarno postopa; 2. vsi podatki o preganjanjih se morajo nabitri utovotviti glede točnosti, potem šele podzvzeti nadaljne korake; 3. takoi naj se povzroči osnivanje prosvetnega disciplinarnega sodišča da se ti slučajii lahko hitro rešijo; 4. ministru prosvete predloži UJU poslednjič spisek vseh preganjanjih učiteliev, da bo ministrstvo lahko kontroliralo delovanje svojih podrejenih oddelkov v tem pogledu in popravilo krivice; 5. Uprave UJU in poverjenstva dolžnost je da se z vsemi silami zavzame proti preganjanju učitelstva, zato je naprositi ministrstvo prosvete naj odredi, da se bodo v vseh oddelkih dajale predsedniku potrebne upravičene informacije in pojasnila.

— **Posvetovanja o novih učnih načrtih.** Ministrstvo prosvete je izdalo nove učne načrte za osnovne šole, o katerih so se pred tednom posvetovali sreski nadzorniki ljublianske in mariborske oblasti. Dne 20. t. m. je imelo uradno posvetovanje o tem ljubliansko učiteljstvo, ki ga je sklical sreski šolski nadzornik. Iz drugih okraiev pa nam poročajo okrajna učiteljska društva da se vrše posvetovanja o novih učnih načrtih na društvenih zborovanjih.

— **Naše prosvetne razmere.** »Narodna Prosveta« piše: Premešča se izkušeni učitelj z deca za šolanje in na njegovo mesto postavlja novinec ali novinka; preganja se učitelja iz mesta v selo, često brez ugotovitve krivde in pregreška; poedina premeščanja povzročajo strankarske osebe; brez službene potrebe se izmenjavajo upravitelji z njihovih položajev, jih odstranjujejo iz uradnih stanovanj in se jim odvzamejo drugi dohodki; v uradnem šolskem stanovanju je nameščen občinski uradnik a učitelj in upravitelj se mora pravdati za stanovanje, ki mu pripada; pri službenih zadevah se jemlje v obzir strankarska pripadnost in se je v poedinih slučajih zahtevala celo legitimacija.

— **Možitev učiteliev.** Ministrstvo prosvete je izdalo odlok, s katerim prepoveduje učitellicam sklenanje zakona brez posebnega dovoljenja ministrstva. V kolikor smo poučeni od verodostojne strani, je izdalo ministrstvo ta odlok predvsem iz upravnih razlogov ker so se pojavljale velike neprilike zlasti pri učitellicah, omoženih z državnimi uradniki in neučitelji, ko so bili premeščeni na nova službena mesta in zahtevali službene premestitve tudi za svote žene. Pri takem premeščanju so mnogokrat trpele starejše in zaslužne učiteljice.

— **Pri ministrstvu financ.** V imenu UJU sta bila v raznih zadevah pri ministrstvu financ podpredsednik tov. Tihomir Kostić in član Izvršnega odbora UJU tov. Danilo Džordjević. Iznesla sta sle-

deče zadeve: 1. Glede izplačila razlik, 2. glede pridobivanja 15% pri 32-letni službeni dobi po šolskem zakonu 3. glede starih dolgov države ki so v partiji 55., ker se oblasti izovarajo, da za ta izplačila ni kredita čerav je predviden v tej partiji proračuna, 4. glede učiteljšča v Beogradu, ker ga ogroža proračun. — G. minister je izjavil da se bo razlika pričela izplačevati v najkrajšem času, v partiji 55. proračuna je predvidenih 30 milijonov, od česar dobi ministrstvo prosvete 4 milijone in je zadeva tega ministrstva, kako odredi izplačilo. Kar se tiče drugih vprašani ki jih je izpremenil finančni zakon, je zadeva ministrstva prosvete da jih izpremeni in vnese v finančni zakon.

— **Državljanstvo.** Na poverjeništvu se obračajo tovariši in tovarišice iz Primorskega in prosijo pojasnila, kaj smo ukrenili v zadevi državljanstva. Zato sporočamo vsem prizadetim, da smo poslali vlogo na ministrstvo že v začetku meseca, julija. Obvestili smo o tem tudi našega referenta v Beogradu, ki se osebno zanima za zadevo in si intenzivno prizadeva, da bi bile vse prošnje čimprej ugodno rešene.

— **Za okrepitev UJU.** Izvršni odbor UJU je sklenil da bo predsednik UJU v svrhu utrditve zvez posetil vsa poverjeništa, poedini člani pa bodo napravili organizacijska potovanja posebnostno v kraje kjer je organizacija slaba. Prva organizacijska dela se bodo izvršila v Bosni in Hercegovini, eden član pa izvrši podrobno organizacijo v Črni gori.

— **Preganjanja učitelstva na Hrvaškem** trajajo naprej. Kakor poroča »Narodna Prosveta« se vrše še vedno naprej premeščanja učitelstva na Hrvaškem. List prinaša tudi poedine konkretne slučaje.

— **Tovariš Mencin nas naproša,** naj z ozirom na razne čestitke k imenovanju za šolskega upravitelja v Mariboru, pojasnimo, da on ni nanovo imenovan, temveč je njegova premestitve kot učitelja s I. deške na II. deško osnovno šolo v Mariboru le formalnega značaja, kakor vseh onih učiteliev ki so bili z istim odlokom formalno premeščeni s I na II. deško osnovno šolo.

— **Učiteljstvo in organizacija državnih nameščencev.** Ormoško učiteljsko društvo je na zadnjem zborovanju sklenilo, da naj vsi člani pristopijo tudi k uradniški organizaciji. Tudi Ptuiško društvo je napravilo enak sklep. Društva opozarjamo da urede tudi gospodarsko stran tega vrašanja glede plačevanja članarine pri uradniških organizacijah. Vsekakor je treba pozdravljati gibanje učitelstva, ki s tem izraža solidarnost z ostalim uradništvom.

— **Začetnik šolski upravitelj.** Učiteljstvo v Prekmurju se je že večkrat pritoževalo ker se namešča učitelie-zacetnike kot šolske upravitelie. Zagotavljalo se je da so to le izjemni slučajii vsled pomanjkanja učiteljstva in se slučajii ne bodo ponavljali kakor hitro bode dovoli učiteliev. Letos bodo zasedena vsa mesta v Sloveniji in še bo par tovarišic brez službe, gotovo pa ne bo pomanjkanja. **Klub temu je bil nameščen**

stokrat ranienege, a nikoli zlomljenega moškega srca!

Padel je v grob zgređ in vzor nacionalnega učitelja, ki se je dvignil iz nižin naroda, se ves izživljal za njegovo in našo blažino in se na nedokonanem zaletu tvornosti preselil med število onih naših sotrudnikov in bratov ki jim nikoli ne ugasne spomin v zvestobi naših src!

V vsem javnem svojem življenju sem hotel biti na strani Črnagojevi. Danes? Danes še ne! Saj mi še do groba nisem mogel. Z njim so šla dobra dela njegova — dovoli častno spremstvo. Kar nas je še ostalo, prevzemimo njegovo duševno dediščino in porazdelimo med izčrpane svoje moči in služimo idealom svojih mladostnih sanj in velikim potrebam narodove bodočnosti do poslednjega dne!

V mojem stanovanju je že sahnela palma ki mi jo je pred leti daroval Črnagoj. Sedaj poganja nove sočno zelene liste. Rasti, rasti v spomin na tovariša, prijatelja in brata!

E. Gangl.

za šolskega upravitelja na trirazrednici v Ženavtiah učitelj-zacetnik. Namestilo ga je ministrstvo prosvete samo in mu isto tudi osebno izstavilo in vročilo dekret. Pridominjamo, da je bila na istem mestu začasna upraviteljica, izkušenejša tovarišica z 10 službenimi leti službe. Že mnogokrat smo povdarjali: začetnike dajte na višje organizirane šole da bodo dobili vsaj poime, kaj je šola, preden prevzamejo samostojno vodstvo šole.

— **Poslopja državnih šol v Prekmurju.** V državnem proračunu je predvidenih 12 milijonov dinarjev za vzdrževanje in zidanje novih šol. Veselili smo se, da bodo tega zneska vsaj deloma deležne prekmurske državne šole ki so mislim najpotrebnejše popravil **Podpore po 10—20.000 Din so dobile občinske in verske šole, dočim 32 državnih šol v Prekmurju ni dobilo niti bare akoravno so potekle že celovite proračunskega leta in ni niti izgleda, da bi slišli še kaj dobilo.** Komentar ni potreben.

— **Premeščanja mlajšega, nestalnega učiteljstva.** Od več strani se naš povprašuje, zakaj ne priobčujemo premeščitev učiteljstva brez stalnosti ki so se izvršile od sreskih referentov v zadnjem času z naknadno odobritvijo velikega župana. Odgovarjamo, da nas ni dosejal nihče obvestil o konkretnih slučajih takih premešitev in nam tudi ni znan odlok s katerim je prenesel minister prosvete oblast za nameščanja in premeščanja učiteljstva brez stalnosti na velike župane. Prosimo članstvo naj nas samo obvešča o takih premešitvah.

— **Da bo še več učiteljskih abiturientov in abiturientek brez služb.** Ministrstvo prosvete je izdalo odlok, s katerim se za letošnji letnik na državnem ženskem učiteljski v Ljubljani in Mariboru Prej ni bilo mogoče doseči vstopa še treh gojenk na učiteljske, sedaj se pa dovoljuje kar cele paralelke. Vsekakor je potrebno regulirati postopek pri sprejemu na učiteljske tudi v tem oziru, da bodo imeli otroci socialno revnejših slojev prdnost pri sprejemu, ker je sprejem na učiteljske za ne življenjskega pomena, medtem ko bogatejši sloji nimajo nujne potrebe šolanja njihovih otrok ravno na učiteljsku.

— **»Popotnik«** bo izhajal v letošnjem šolskem letu redno vsak mesec in zato je obseg posameznih številki tudi manjši.

Uprava.

— **P. n. učiteljska društva,** ki dolgujejo na članarini še za prvo polovico leta 1926, prosim da čimprej poravnajo zaostalo članarino in naj ne vpišujejo v letošnji mesečni obračun. Tu sem naj se vključujejo le oni zneski ki se nanašajo na upravno leto 1926/27. Istočasno vrosim, da vsa ona društva ki še niso vpisala seznamov članstva in prijav za mesec september to čimprej store. Prijava je treba pošiljati redno vsak mesec, obračun pa se izpolni le takrat kadar se nakaže glavnemu blagajniku kak znesek. Nakazila se vrše lahko poljubno, a to v skladu s prijavo. — **Blagajnik.**

— **Članom Učit. Samopomoči.** V prvih dneh avgusta t. l. ste prejeli položnice za 117. do 121. smrtni slučaj. Nakazila pa prav počasi prihajajo; samo na te položnice je še nad Din 20.000 neporavnane. V avgustu in septembru t. l. so umrli (do 19. t. m.) 4 člani in sicer: Ivan Paulšek v Mariboru, Fran Grailland v Kostanjevici, Ivan Jeržšek v Kranju in Fran Črnogaj v Ljubljani. Dediči so prejeli na posmrtninah 38.500.— Din. Kakor vidite ima društvena blagajna dobiti okroglo 60.000 Din. Ker dobite v zadnjih dneh tega meseca nove položnice za 121. do 125. smrtni slučaj, prosim vse zamudnike naj takoj poravnajo zapadle zneske. Pri društveni upravi ni nikakih zaostankov. V zadnjem času je smrt precej močno posegla v naše vrste. V dobrih dveh mesecih je umrlo 9 članov. Blagajna je izplačala brez odlašanja dedičem za posmrtnine 86.715 Din. Pomislite, koliko dobrega ste storili z vplačanimi članskimi prispevki! — Na zadnji odborovi seji — 14. t. m. — smo morali izključiti 15 članov (ic) iz U. S., ker niso navzlic večkratnim pismenim opominom poslali zapadlih članskih prispevkov. Neporavnani zneski teh članov znašajo 1439 Din, v vsem letu 1926 pa 3000 Din, kar mora trpeti društveni rezervni fond. Priporočal bi vsem tem bivšim članom še enkrat — obveščeni so bili tudi pismeno — da prečitajo v društvenih pravilih v § 9. oddelek d). Videli bodo, da je društveni odbor postal res tovariški v tem, ko ti člani niso poznali in nečejo poznati pravega tovarištva. Kdor ne želi ostati član U. S., naznani naj z dopisnico izstop, poravnaj naj pa do dneva pismenega izstopa vse plačilne obveznosti; uprava ga bo črtala in zadeva bo v redu. Čemu pa molče čakati in napravljati društvu za tiskovine in poštnino nepotrebne izdatke! Društvena uprava prosi in priporoča vsem nabalernem, naj priglajajo za sprejem v U. S. le resne ljudi. Izkorščevalci in priglajenci, ki bi iskali od društva samo koristi, ne bi pa hoteli pomagati svojim sočlanom, naj ostanejo izven društva. U. S. je dobrodelno, ne pa izkorščevalno društvo. Te trpke besede so enkrat morale na dan, ker redna uprava takih razvad ne more in ne sme trpeti. Mogoče je samo dvoje: Ali sem reden član, ki poznam društvene pravice in dolžnosti, ali pa sploh nisem član. — U. S. ima danes (20. sept.) 1966 članov, posmrtnina znaša 9.830.— Din.

Upokojitve, napredovanja in imenovanja.

— i Novinci (abiturijenti) nameščeni v mari-borski oblasti v II. kat. 5. skup. s 60% položajne plače. (Plača je razvidna iz »Ročnega kataloga« Učiteljske tiskarne, ki naj si ga vsak novinec nabavi.) V Svetini Terezija Planer; v Hotizi Albina Stante; v Dolnji Bistrici Terezija Ferencak; v Srednji Bistrici Ana Jeseničnik; v Centibi Angela Zgank; v Bogojini Ljudmila Sajna; v Rečici na Savinji Jožeta Stiglic; v Keblju Anica Stanzer; pri Sv. Duhu Marija Stubelj; pri Sv. Martinu Ida Gross; v Makolah Emilija Potutšni; na Sladkem Vrhu Ana Kotnik; pri Sv. Duhu na Ostrem Vrhu Vilma Rottman; pri Sv. Benediktu Zofija Lužar; v Krupljiniku Franciška Benčar; v Markovcu Sonja Dekleva; v Stanjevcu Marija Lipko; v Domanjševcih Friderika Ravbar; v Murski Soboti Alojzija Praunseis; v Donjih Slavečah Matilda Potočnik; v Polensaku Adela Apraus; pri Sv. Marku Vladislava Vihar; v Novoji Cerкви Marija Bežjak; pri Sv. Vidu Cecilija Ornik; pri Sv. Stefanu Angela Kramberger; Marija Hrček; v Zetalah Ema Strgar.

— i Premeščanje po lastni prošnji: Vida Uršič-Benedičič v Trebelno; Ana Kozjak v Tržič; Sedovnik Marija v Svetinje, sr. Ptuj; Trešbe Rafaela v Predanovce, sr. Murska Sobotka; Direnšek Marija na mešč. šolo v Ormožu; Petrun Josip v Kaplji; Špan Nuša v Vojnik; Zidanik Mara v Bogojini; Jurman Marija na mešč. šolo k Sv. Lenartu; Vivod Berta v Zg. Polskavo; Lah Blaž na deš. okl. šolo v Celju; Jančič Alojzija v Cirkovce; Žerjav Albert v Sv. Duh na Stari Gori; Dr. Robič Maks na drž. m. učiteljske v Ljubljani; Dominik Drago v Prevaljah.

— i Upokojeni so po čl. 139 in 141 čin. zak. Simon Bežjak, šolski upravitelj pri Sv. Tomažu; Martin Sotošek, šolski upravitelj v Zetalah; Ivan Šerbak, šolski upravitelj v Dobju; Anton Brumen, šolski upravitelj v Teznu.

Vestnik upokojencev.

— **UP** Pri zadnjem občnem zboru »Društva upokojenega učiteljstva za Slovenijo v Ljubljani« 3. julija t. l. sprejeta prenovljena pravila so sedaj z dne 30. avgusta 1926. št. 9326/1 tudi potrjena. Po teh pravilih bo društvo sprejemalo zdrave upokojene učitelje učiteljice, učiteljske soproge in vdove v prvem letu njih upokojitve. Kdor na pristopni poznele plača za vsa zapadla vplačila od začetka drugega leta upokojitve napredi do dneva vsprejela v društvo. Pri sprejemu v društvo plača vsak novi član 5 Din vnosnine, 5 Din pristopnine, 5 Din v rezervni sklad, 5 Din za upravne stroške in 5 Din 50 p naprej za prvi slučaj smrti vsega skupaj torej 25 Din 50 p. Stari člani pa plačajo tudi vsako leto do konca februarja za rezervni sklad 5 Din, za upravne stroške tudi 5 Din. Vrhu tega pa še tekem leta za vsak smrtni slučaj 5 Din 50 p. Dobe pa članovi dediči že sedaj pri številu 335 članov 1675 Din posmrtnine, t. i. tolikrat po 5 Din kolikor šteje društvo članov. Kdor še ni naš nai ne odlašaj, ker dneva ne pove nobena pratika.

Pri sprejemu treba predložiti podatke o roistvu zdravstvenem stanju priglasenca in upokojitvi, pri prošnji za posmrtnino pa Sprejemnico in Mrtvaški list.

Da se pojasni nekatere spremembe pravil ter se izvoli v smislu novih pravil tudi nov odbor se bo vršil dne 7. okt. t. l. ob 14. uri izvanredni občni zbor v društveni sobi pri tovarišu Pavlu Gorjupu — Majarončku na Zaloški cesti — Stara pot št. 1. — **k.**

Naša gospodarska organizacija.

— **g Učiteljski dom v Mariboru.** Članarina in darila. Članarino za 1925. leto je plačalo konjiško učiteljsko društvo 500 Din. Darovali so o priliki preiema 10% povišice tov.: Druškovič Antonia, Burnik Alojzija, Krelbi Cveta in Skala Anton 40 Din. Ivan Tomažič sreski šolski nadzornik 10 Din. Učiteljsko društvo za celjski okraj 100 Din namesto venca na grob mnogoletnemu vrlemu članu Ivanu Štukliju na Frankolovem Franjo Rošker na Studencih v spomin svoiemu dobrotniku iz prvih let svojega učiteljevanja, umrlemu dr. Fr. Jurteli v Ptuiu 50 Din. Karol Pestevšek, šolski upravitelj v pok. v Slivnici pri Mariboru 50 Din namesto venca na grob umrlemu štiridesetletnemu sosedu, odličnemu tovarišu, izbornemu čebelarju, upokojenemu nadržitelju Janezu Paulšku v Račem. Vsem darovalcem iskrena hvala! — Leto se bliža koncu; zato prosim društvene blagajnike oziroma šolske upravitelje, da nam pravočasno nakažejo še zaostalo članarino, da zamorem ob koncu leta sestaviti celoten pregled vplačane članarine in članov. Hvalevredno na moram omeniti, da so nekateri člani že sedaj poravnali celoletno članarino! Ostali tovariši! posnemajte jih, ne zaostanite za nimi! — **M. Kozuh,** blagajnik.

— **g Učit. Samopomoč** — do l. 1921 se je imenovala Jubilejna Samopomoč — je bila ustanovljena v l. 1898. Prvi člani so se priglasili za sprejem v zadnjih mesecih (okt.—dec. 1898). Gotovo bo zanimalo današnje člane spoznati ime-

na prvih članov U. S. (iz l. 1898), ki še danes zvesto in redno izvršujejo vse članske dolžnosti. Evo jih: Jospina Dimnik Ljubljana, Ivanka Gregorin Vič, Ivan Kutnar Ljubljana, Mihael Lesnika Sv. Ana na Krembergu, Mihael Levstik Celje, Jožef Mavrič Maribor, Anton Petriček Zalec, Fran Podobnik Maribor, Fran Rošker Studenci in Josip Zajec Trebnje. Deset jih je še tu, prav žal mi pa je; da jih ni vsaj desetkrat deset. Te naše »častne veterane« stvim mlajšim tovaršem-icam v zgled. Ne vprašujite in tožite, koliko se mora plačati; mislite koliko dobrega sem in bom storil, če bom dolgo časa v U. S. S to zavestjo vztrajate v društvu, da se Vas bodo znanamci spominjali z istim spoštovanjem, kakor se mi danes spominjamo naše dične desetice, ki naj še dolgo živi, živi in še —

Učiteljski pevski zbor.

— **pev. Člani pevskega zbora slov. učiteljstva** se pritožujejo da imajo doma težave če gredo v Ljubljano k vaJam, češ, da jih tovariši neradi nadomeščajo kakšno uro da godrnjajo, im predbačivaJo, da hodijo v Ljubljano na izprehod, da morajo pevci opravičeno zamujene ure večkrat nadomestiti sami itd. Pridominjamo: Prosv. min. v Beogradu je N. br 28.968 z dne 30. decembra 1925 dovolilo vsem članom in članicam pevčkam dopust za časa pevskih tečajev, isto brez dolžnosti nadomestitve zamud. Za nadomestitev morajo skrbeti šolska vodstva. Dale povdarjamo da so si tovariši pevci nadeli težko nalogo — prevzeli nase težje breme, če so se odločili sodelovati pri zboru, kakor bi io bili imeli, če bi sedeli doma v šoli. To je brez dvoma kulturno delo višje vrste. Kakšne so šole njihove denarne — fizične žrtve. Da pevci do Ljubljani ne dohajujejo zato skrbi odbor. Tovariši naj vedo, da trajajo vire redno do štiri ure popoldne in 3 do 4 ure popoldne. Vmes se vrše pogovori, kosilo večerja in druge potrebne stvari, tako da ne ostane za sprehanja — pohajkovanja niti časa niti moči.

— **Apeliramo na tovariše nepevce** — tovarišice nepevke, da ne delajo v tem oziru težav in krivice članom pevskega zbora temveč jih podpirajo vsaj moralno s tem da jih radevolje nadomeščajo, če jih zadene ta uroda. Pevci so prevzeli pri delu za slov. pesem in čast našega stanu težke žrtve. Upoštevajmo to vsi in jih temu primerno spoštujmo in podpirajmo **Odbor.**

— **pev. Prihodnji pevski tečaj** se bo vršil 2. in 3. oktobra v »Narodnem domu«. Začetek 2. oktobra ob 14. uri, konec 3. oktobra ob 12. uri. **Tajnik.**

Iz naše stanovske organizacije.

Vabila:

— **Učiteljsko društvo za politični okraj Ljutomer** zboruje v soboto dne 2. oktobra t. l. v Slatini Radenci z začetkom ob pol 11. uri po sledečem dnevnem redu: 1. Zapisnik, 2. Dopisi, 3. Rešitev raznih stanovskih in šolskih zadev, 4. O novem učnem načrtu (Nastavni program) in o razdelitvi učnih ur za posamezne kategorije šol. — Poroča tov. nadzornik Karbaš, 5. O enotnem in pravilnem izpolnjevanju matičnih listov in izkazov o šolskem napredku. — Poroča tov. Mavrič, 6. Poročilo o pokrajinski in državni skupščini. — Poročata tov. Koprive in Ivanjšič, 7. Slučajnosti. Udeležba je obvezna! Odsotnost se mora opravičiti! Pri tej priliki vabim vse tiste, ki še niso člani, da pristopijo k društvu! — **Predsednik.**

— **Slovenjgraško okrajno učit. društvo** ne zboruje dne 25. sept. 1926, kakor je bilo razglašeno v 6. št. Učit. Tovariša, temveč iz tehničnih vzrokov šole v soboto dne 2. oktobra. Razen objavljenih točk razpravljalo se bo tudi o novih učnih načrtih. Razposlala so se tudi posebna vabila. Z ozirom na važen spored, pričakujemo polnoštevilno udeležbo. Začetek zborovanja točno ob 9. uri v Slovenjgradu. — **Predsednik.**

— **Učiteljsko društvo za brežiško-sevniški okraj** zboruje v soboto dne 9. oktobra 1926 točno ob 10. uri popoldne v prostorih drž. osnovne šole v Brezicah. Da se da prilika poslušati tudi nečlanom važno, k novim učnim načrtom vlepomenbno predavanje tov. Janko Knapiča, slušatelj višje ped. šole v Zagrebu, se bo obravnavalo kot 1. točka dnevnega reda: 1. »Nekaj o rokotvornem pouku« (Praktični poizkusi s kartonom in gline), 2. Društvene zadeve, 3. Poročila: a) o skupščini v Celju (poročata tov. Pečnik Josip), b) o skupščini v Beogradu (tov. Ravbar Ciril), 4. Slučajnosti. Po kosilu — točno ob 14. uri — je sestanek vsega tureskega učiteljstva. Referira sreski nadzornik g. Fran Drnovčec o novem učnem načrtu. V interesu vsakega posameznika je, da se tega — četudi neobligatnega — sestanka sigurno udeleži. Vploslane »Pristopne izjave« je izpolnjene oddati tov. tajniku zadnji čas na dan zborovanja. Tovariše Brežičane prosimo, da uredje glede kosila in prostorov.

— **Kranjskega učit. društva** izredni občni zbor se vrši 4. oktobra točno ob 8. uri v osnovni šoli v Šmartnem pri Kranju. 1. Poročila: predsednika, tajnika in blagajnika, 2. Novi učni načrti, obravnava tov. Lapajne, 3. O pokrajinski skupščini, poročata tov. Lovše. Prečita se Mencinov referat »O smernicah organizacije«, 4. »O poteku beogradskega kongresa UJU«, poročata tov. Malenškova, 5. Voljite odbora, 6. Slučajnosti. Opomba: Priseljeni člani UJU in novi člani naj se priglasijo pri društv. predsedniku v Cerklah. — **Predsednik.**

— **Radovljiško učiteljsko društvo** ima 2. oktobra 1926, ob 10. uri na Jesenicah izredni občni zbor po členu 9. dr. pravil s sledečim dnevnim redom: 1. Referat srez. šol. nadzornika o uradnem poslanstvu, 2. Referat o skupščini v Beogradu (poročata tov. Šega), 3. Referat o skupščini v Celju (poročata tov. Schiffrer), 4. Pristop k Učiteljski tiskarni, 5. Slučajnosti.

ARGUS je naš najboljši informacijski zavod.
ARGUS ima v vseh mestih svoje poverjenike
ARGUS daje informacije o vsem, zlasti pa o finančnem stanju denarnih zavodov, trgovsko-industrijskih podjetij in privatnikov
ARGUS daje informacije so valikar točne izbrpne in hitre
ARGUS se nahaja v Vuku Karadžića ul. II. Beograd
ARGUS ov telefon je 6-25, a brzajavni naalov Argus

Poročila:

+ **Okrajno učiteljsko društvo za ormoški okraj** je zborovalo dne 11. septembra 1926 pri Sv. Miklavžu. Navzočih 34 članov, t. j. 60%.

Pozdravi. — Predsednik pozdravi zborovalce, ki so se sestali v prijaznem Sv. Miklavžu sredi vinorodnih Ormoško-ljutomerskih gorik, kjer je tekla zibel slavnemu Davorinu Trstenjaku, Stanku Vrazu in Božidarju Flegleriču. Spomni se prejšnjega šol. upravitelja Martina Šalamuna, ki nas je pogostoma vabil semkaj in vselej gostoljubno sprejel, a je ravno pred letom dni zatisnil trudne oči. Navzoči mu zakličejo stoji trikratni »Slava!« — Posebej pozdravi predsednik gosta Karla Stöckla od Sv. Lenarta in Marijo Maukovo iz Huma, kakor tudi tov. Antona Porekarja, kateremu je po daljšem presledku omogočilo lepo vreme prihod v našo sredino. — Iskreno čestita marljivemu delavcu na organizacijskem polju tov. Josipu Rajšpu, ki je bil na zadnji pokrajinski skupščini UJU v Celju izvoljen častnim članom. — Slednjič čestita tov. Rikardu Papstu in tovarišici Vidi Hinterlehnerjevi, ki sta razstavila na zadnji gospodarsko-obrtni razstavi v Ormožu lastne izdelke (prvi slike, druga ročna dela) ter jima je poklonil razstavni odbor zlati razstavni kolajni. — Podpredsednik Ivan Najžer pa čestita imenom vseh zborovalcev tov. predsedniku Adolfu Rosini na odlikovanju, katero mu je izvolil podeliti Nj. Vel. kralj.

Zapisnik se odobri, dopisi se vzamejo po redu na znanje.

Predavanja. a) »Iz miklavške zgodovine«. — Tov. Pinterič je podal zanimive zgodovinske podatke Sv. Miklavža in okolice ter tolmačil nekatera krajevna in rodbinska imena kakor tudi izraze in besede »prleškega« narečja, ki so v ozki zvezi z zgodovinskimi dogodki daljne preteklosti.

b) Poročilo o letošnji pokrajinski skupščini UJU v Celju. — Tovarišica Irgolič je podala svoje utise ter potek skupščine, v kolikor ni bil objavljen v »Učit. Tov.«.

c) Poročilo o letošnji državni skupščini UJU v Beogradu. — Tov. Josip Rajšp je opisal s humorističnim obsevom dobrote in neprilike potovanja v Beograd, lov za stanovanjem, potek skupščine ter zanimivosti kraljevske Beograda.

č) Stanko Vraz, ob 75-letnici njegove smrti. — Tov. predsednik je opisal v nad vse zanimivem predavanju mladostna leta Stanka Vraza, tedanje literarne razmere, ki so vplivale na Vraza, da je postal »Ilir« ter njegove zasluge, ki si jih je stekel za jugoslovansko vstajenje in ujedinenje.

Prihodnje zborovanje se vrši 13. nov. t. l. v Ormožu.

Sklepi in resolucije:

+ **skl Sklepi in resolucije ormoškega društva,** dne 11. sept. 1926:

Prot demoralizaciji v šolski upravi.

a) Z ozirom na odlok prosv. odd. v Ljubljani št. 6354 od 20. avg. t. l. ter na članek objavljen v 5. št. 1926. »Učit. Tov.«: — Prot demoralizaciji v šolski upravi — se soglasno sklene: Prošnje za premeščanja in imenovanja, kakor tudi pritožbe in sporne zadeve med učiteljstvom se naj rešujejo edino le po predpisani službeni poti. Ako treba osebnega posredovanja, naj bo to dovoljeno le potom organizacije UJU. Naloga UJU poverjeništvu Ljubljana bodi, da se v bodoče ne uvažujejo prošnje poidevcev, ki prihajajo osebno v navedenih zadevah k prosvetnim nadzornikom. S tem bomo prisilili učiteljstvo, da že vendar enkrat preneha »pritisikanje kljuk« ter da se organizira. Navedeno resolucijo naj sklenejo vsa učiteljska društva. Kdor bi se po tem ne ravnal, se naj izključi.

Pristop k org. vseh drž. uradnikov.

b) Vsi člani našega društva pristopijo k Osrednji zvezi državnih nameščencev in upoko-jencev poverjeništvu Ljubljana. UJU poverjeništvu Ljubljana naj deluje na to, da pristopijo tudi člani drugih učiteljskih društev korporativno k omenjeni zvezi.

Šolska administracija.

c) Sreski šol. nadzornik se naprosi, da dostavi o priliki pomaknitve učiteljstva v višjo stopnjo osnovne ali položajne plače šol. upraviteljem dotične šole prepise dekretov v svrhu lažjega poslovanja.

Pristop k Učiteljski tiskarni.

O pristopu k »Učiteljski tiskarni« se sklepa na prihodnjem občnem zboru.

Književnost in umetnost.

Vse tu navedene knjige in publikacije se dobe v Učiteljski knjigarni v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6.

Ocene.

— **k Zbori:** Mesečna revija za novo zborovsko glasbo z glasbeno književno prilogo. Urejuje Zorko Prelovec, izdaja pevsko društvo »Ljubljanski Zvon« v Ljubljani. Izšla je deveta številka.

Po sklepu lista.

— **Za srez Šmarje pri Jelšah** je sestemizirano mesto stalnega sreskega pomožnega učitelja z uradnim sedežem v Šmarju. Služba bo v kratkem razpisana. V Šmarju se dobi hrana in stanovanje. Pojasnila lahko da sreski šol. nadzornik.

— **Višja pedagoška šola v Zagrebu; sprejem v I. letnik.** (Iz ljubljanske oblasti.) Za I. skupino: Praprotnik Stanislav, Kopitar Ciril, Buzdon Marijan; za II. skupino: Komar Marija, Pezhani Milena, Šmid Marija, Vitkovič Ma-

rija; za III. skupino: Luznar Gustav, Kos Alfred, Ukmar Iva, Marot Josip, Dukič Iva; za IV. skupino: Pucelj Iva, Miklavčič Ema, Volk Cecilija, Brozovič Ljudevit; za V. skupino: Erbežnik Jožica.

— Višja pedagoška šola v Zagrebu; sprejem v I. letnik. (Iz mariborske obla-

sti.) Za I. skupino: Jugovič Božidar, Brandstetter Viktorija; za II. skupino: Vajd Franjo, Glinšek Danica; za III. skupino: Janež Lucijan, Kocbek Alojzija; za IV. skupino: Brandstetter Marjeta, Ocvirk Angela, Farazin Lovro, Čulk Marija; za V. skupino: Večko Filip, Tičar Marija.

KNJIGOVEŠKE POTREBŠČINE VSEH VRST IMA STALNO V ZALOGI „ŠAGRIN“ LJUBLJANA, Miklošičeva c. 6.

NOVOST!

STRMITE!

NOVOSTI

SLIKOMET MAGUS

POSREČILO SE JE IZUMITI PROJEKCIJSKI APARAT, KATEREGA SI LAHKO NABAVIJO ŠOLE, ZAVODI, DRUŠTVA IN DRUŽINE ZA MALENKOSTNO SVOTO.

MAGUS

NAŠ NOVI SLIKOMET, POVEČA SLIKE 40 X IN ŠE VEČ NA PROSOJNI PERGAMENTNI PAPIR ALI PLATNO V NARAVNIH BARVAH ZELO IZRAZITO IN ČISTO.

Projicira se lahko: Vse slike (pri prozornih steklenih slikah se podloži papir), fotografije, razglednice, risbe vseh vrst, cvetli, listi in rastline, metulji, ure in drugi predmeti.
Magus obstoji v bistvu iz 1 objekta in 1 kovinastega ohišja iz najfinjše jeklene pločevine z 2 ali 4 žarnicami. Proti prehodu vročini je aparat zavarovan z asbestnimi ploščami in najboljšo prezračevalno uredbo.
Magus je vedno uporabljiv in vsled svoje male teže jako priročen, tako da lahko vsakdo, celo otroci lahko ravna z njim ker ni nevaren in se priključni na električni vod v sobi.
Ustrzanali senčnik obstoji iz prosojnega pergament papirja, katerega tudi mi na željo dobavimo. Premečeno platno tudi dobro sprejema slike. Istotako tudi dobavimo aluminijev okvir, ki poleg prednosti lahkega prenašanja nudi možnost uporabe za dolžinski in višinski format slike.
Magus stane v svoji polni opremi, kovinasto ohišje, optika, brez žarnic pritliklani, vodne vrvice in vtikalni kontakt s podlago direktno od proizvajalca samo S 45.—
Navodilo, kako se z aparatom ravna, je vsaki pošiljati priloženo.
Velika množina priznanic je vsakomur na upogled.
Pri naročilih prosimo, da se navede napetost toka v voltih in vrsto toka, da se lahko dobavijo temu primerne žarnice.
Za proizvajanje slik z aparatom se dobavijo različne sestave skrbno izbranih razglednic iz vseh pokrajin. Tozadevni seznam je na željo vsakomur na razpolago in vsebuje: pravilice, pripovedke, živalske in otroške slike, slike slovečih mož, dežele in narode, verske rajce, cvetlice, razne motive, humoristične slike.
Da se aparat lahko pošlje carine prosto, mora vsaka šola naročilo priložiti potrdilo, da se je aparat kupil izključno le za šolsko uporabo in da se bo vrstil v šolski inventar.
Naročila se izvršijo le po povzetju.
Žarnice se dobavijo po napovedani napetosti toka in sicer po cenah, katere sami plačujemo.

MALI OGLASI

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. — Najmanjši znesek Din 5.—

UPRAVA ZVONČKA

ima več vezanih in nevezanih letnikov na prodaj in sicer boljše vezane à 60.— Din. navadno vezane à 45.— Din in nevezane à 30.— Din. Dalje ima nešteto posameznih števil vseh letnikov à 3.— Din komad na razpolago.

NOVI UČNI NAČRT ZA OSNOVNE ŠOLE

zahteva, da se vrši domoznanski in zemljepisni pouk po sreskih okrožjih.

Opozarjamo zato na zemljevid, ki obsega kamniški okraj, nekaj kranjskega okraja in ljubljanske okolice. Tovariši in tovarišice! Segajte pridno po njem. S tem koristite tudi Učiteljskemu konviktu, ki je zemljevid založil.

SLOVENSKA ŠOLSKA MATICA.

Poverjenike Slov. Šol. Mat. vlijudno naprošam, da mi določijo sigurno do 15. oktobra sezname članov svojega poverjenišva in nanje pripada-

joče zneske. — Pavel Plesničar, blagajnik Slov. Šol. Mat. v Ljubljani.

STANOVANJE

za upokojeno učiteljico v bližini Maribora. Ustmenne ali pismene poizvedbe pri gđe. Juliji Klemenčič, Sv. Peter, niže Maribora.

SKOBELNIKI

za obdelovanje lesa, v najboljšem stanju, pripravnih za rokotorni pouk, so po nizki ceni na prodaj. Oglase na upravo UJU Ljubljana.

NOV ROČNI ZEMLJEVID SLOVENIJE

izide v založbi Učit. doma začetkom oktobra, ker je Pirc-Dimnikova izdaja docela pošla. Cena mu bode precej nižja od sedanje. Prednaročila sprejema že sedaj U. D. v Mariboru.

MIZARSKO ORODJE,

kompletno po 40 komadov ali posamezno, je na prodaj. Je neobhodno potrebno za rokotorni pouk. Poizve se v upravi UJU Ljubljana.

Pravkar izšlo!

NOVO!

Pravkar izšlo!

A. Novak: RISANJE s podrobnim učnim načrtom in navodilom za prvih osem šolskih let.

Delo obsega v posebnih ovitkih predloge za I.—II., posebej za III., za IV., V., za VI.—VIII., posebej perspektivo za VI.—VIII. in naposled geometrijsko risanje za VI.—VIII. šolsko leto. Na čelu predlogom je drobna 52 strani broječa knjižica s potrebnimi navodili in podrobnim učnim načrtom za vsa leta osnovne šole. — Cena v močni lepenci opremljeni zbirki z okusnim zunanjim napisom znaša Din 500.—

Novakovo „Risanje“ je odobreno od prosv. odd. za Slovenijo ter je neobhodno potrebno učilo za vsako osnovno in meščansko šolo. Da se omogoči nakup znamenitega dela, je založništvo pripravljeno dovoliti učiteljsstvu plačevanje v 2—4 zaporednih mesečnih obrokih.

Naročila sprejema KNJIGARNA UČITELJSKE TISKARNE V LJUBLJANI, Franciščanska ul. 6.

Tovariši!

Širite naš tisk

Tovarišice!

in priporočajte mladini, staršem in knjižnicam sledeče knjige:

Mladinske knjige.

Anatole le Braz-F. B.: Islandska velika noč in druge povesti. Vez. Din 24.—
Baukart: Marko Senjanin, slovenski Robinzon. Broš. Din 8.—, vez. Din 12.—
Dimnik: Kralj Peter I. Vez. Din 18.—
Dimnik: Kralj Aleksander I. Vez. Din 30.—
Erjavec Fran: Afriške narodne pripovedke. Vez. Din 20.—
Erjavec: Kitajske narodne pripovedke. Vez. Din 20.—
Erjavec: Srbske narodne pripovedke. Vez. Din 22.—
Erjavec-Flere: Fran Erjavec, izbrani spisi za mladino. Vez. Din 40.—
Erjavec-Flere: Fran Levstik, izbrani spisi za mladino. Broš. Din 18.—, vez. Din 26.—
Erjavec-Flere: Matija Vajkavc, izbrani spisi za mladino. Vezano Din 36.—
Erjavec-Flere: Josip Stritar, izbrani spisi za mladino. Vez. Din 46.—
Erjavec-Flere: Simon Jenko, izbrani spisi za mladino. Vez. Din 28.—
Erjavec-Flere: A. M. Slomšek, izbrani spisi za mladino. Vezano Din 40.—
Erjavec-Flere: J. Kersnik, izbrani spisi za mladino. Vez. Din 46.—
Erjavec-Flere: Starejše pesnice in pisateljice. Vez. 80.—
Ewald-Holeček: Mati narava pripoveduje. Vez. Din 26.—
Ewald-Holeček: Tiho jezero in druge povesti. Vez. Din 26.—
Flere: Babica pripoveduje. Vez. Din 10.—
Flere: Slike iz živalstva. Din 24.—
Flere: Pripovedne slovenske narodne pesmi. Vez. Din 24.—
Gangl: Zbrani spisi. II., V. in VI. zv. vez. Din 10.—, eleg. vez. Din 12.—, VII. zv. vez. Din 18.—, eleg. vez. Din 20.— (Ostali zvezki so v II. natisu.)
Gaspari T. in Košir P.: Sijaj, sijaj, solncece! (Zbirka koroških popevk.) Din 8.—
Karafiat-Dr. Bradač: Kresničice. Cena trdo vezani knjigi Din 18.—
Komanova Manica: Narodne pravljice in legende. Din 16.—
Korban: Vitomilova železnica. Vez. Din 14.—
Kosem: EJ prijateljčki. Vez. Din 14.—
Krasnohorska-Podkrajšek: Pripovedka o vetru. Vez. Din 20.—

Lah: Češke pravljice. Vez. Din 12.—
Meško: Našim malim. Vez. Din 15.—
Mišjakov Julček: Zbrani spisi. VI. zvezek. (Drugi zvezki so razprodani.) Vez. Din 10.—
Möderndorfer Vinko: Narodne pripovedke iz Mežiške doline. Elegantno vezana Din 24.—
Račić B.: Belokranjske otroške pesmi. Vez. Din 8.—
Rapè: Mladini. II., III., IV., V., VI. zvezek. Vez. Din 10.—, eleg. vez. Din 12.—, VII. zvezek Din 12.—, VIII. zvezek Din 15.—
Rapè: Tisoč in ena noč. Vez. Din 28.—
Ribičič: Vsem dobrim. Vez. Din 10.—
V. Riha-Karel Pribil: Povest o svatbi Kralja Jana. Vez. Din 16.—
Robida: Da ste mi zdravi, dragi otroci. Broš. Din 3.—
Šilih: Nekoč je bilo jezero. Vez. Din 24.—
Tille-Pribil: V kraljestvu sanj. Broš. Din 6.—
Trošt: Moja setev. I. in II. à Din 10.—
Zbašnjik: Drobne pesmi. Vez. Din 8.—
Waštetova: Mejaši, povest iz davnih dni. Vez. Din 24.—

Leposlovne knjige.

Carli: Zadnji dnevi v Ogleju. Vez. Din 28.—, broš. Din 22.—
Gangl: Beli rojaki. Broš. Din 15.—, vez. Din 18.—
Gangl: Moje obzorje. Broš. Din 15.—, vez. Din 18.—
Golar Florijan: Kmečke povesti. Cena Din 26.—
Golar Cvetko: Pastirjeva nevesta. Cena Din 22.—
Jelenc: 1914—1918, spomin jugoslovenskega dobrovoljca. Vez. Din 26.—
Matičič: Na krvavih poljanah. Vez. Din 36.—
Matičič: V robstvu. Vez. Din 40.—
Pavlič Rado: Ljubezen in sovraštvo. V platno vez. Din 60.—
Pugelj Milan: Zakonci. Drugi natis. Vez. Din 24.—
Rabindranat Tagore-Gradnik: Gitandžali. Trdo vez. Din 24.—, v platno vez. Din 28.—
Rapè: Tisoč in ena noč. I. zv. vez. Din 46.—, II. zv. vez. Din 50.—
Zorec Ivan: Pomenki. Din 10.—

Dramatika.

Beneli Sem-Gradnik: Okrutna šala. Broš. Din 24.—
Gangl: Dolina solz. Broš. Din 6.—, vez. Din 8.—
Gangl: Slinga. Vez. Din 12.—
Gangl: Sin, Drugi natis. Vez. Din 22.—
Kosem Zv.: Morje. Din 12.—
Maeterlinck-Bernot: Modra ptica. Broš. Din 12.—
Vidic: Ave Patria! Broš. Din 8.—

Poučne in znanstvene knjige.

Bele Ivo: Sadjarstvo. Din 64.—
Bučar: Slovenski metuljar. Broš. Din 12.—
Kabaj M.: Cerknjsko jezero in njega okolica. Vez. Din 50.—
Kunaver: Na planine! Vez. Din 28.—
Kunaver: Kraški svet in njega pojavi. Vez. Din 38.—
Mencej: Kratka srbska gramatika in čitanka. Broš. Din 5.—
Ramovš Fran: Historična gramatika slovenskega jezika. Broš. Din 260.—
Rus dr. m.: Prva pomoč. Broš. Din 32.—, vez. Din 36.—
Veber: Etika. Din 100.—

Šolski oder.

Gregorič-Stepančičeva: Otroški oder. (Za otroške vrste, zabavišča in nižjo stopnjo osn. šol.) Broš. Din 8.—, vez. Din 12.—
Korban J.: Povedni mož, igrice za mladino. Fr. L.: Božična pravljica, otroška igra v treh slikah. Obe v I. zvezku. Din 6.—
Glasbeni del k I. zvezku „Šol. odra“ Din 4.—
Lah dr. I.: Miklavž pribaja. Trije prizori. Cena Din 6.—, Glasbeni del posebe Din 4.—
Tiran E.: Čudežne gosli. Pripovedka s plesom in petjem v 3 dejanjih. Uglasbil C. Pregelj. Medved: Vino ali voda, Dramatičen nastop. Obe v 2. zvezku. Cena Din 6.—
Ferdo Juvanec: Zbirka glasbenih in pevskih prizorov. Prvi snopič: Oba junaka, Drugi snopič: Pri čevljarju. Cena. snopiču Din 4.—

Pesmarice in muzikalije.

Adamič: Mladinske pesmi, enoglasni zbori in samospevi s spremljevanjem klavirja. Din 40.—
Marolt: »Bože pravde« in »Lepa naša domovina«. Din 1.50.
Marolt: Narodne himne in druge domorodne pesmi. Din 3.—
Žirovnik: Narodne pesmi. I., II. in III. zvezek à Din 3.—

Druge knjige.

Stalez (imenik) šolstva in učiteljstva v Sloveniji 1923. Broš. Din 10.—
Fink: Zbirka naredb in odredb za osnovne in meščanske šole ter učiteljska v Sloveniji. I. zvezek (od prevrata do konca l. 1920) broš. Din 5.—, II. zvezek (za l. 1921) broš. Din 7.—, III. zvezek (za l. 1922) broš. Din 8.—, IV. zvezek broš. Din 14.—, V. zvezek broš. Din 32.—
Wester: Pravila o nižjem in višem teč. izpitu. Din 5.—
Wester: Pravila o izpiti na meščanskih šolah. Din 2.—

Slike.

Sič: I. Kmečka soba na Gorenjskem. II. Kmečka hiša na Gorenjskem. Velikost 30,3 x 90,5 cm. Slika à Din 30.—
Stenske table k Widrovi Prvi čitanki. Table imajo na obeh straneh nalepljeno čtivo. 13 tabel. Cena Din 220.—
Šaša Šantel: Serija razglednic Stara Ljubljana. Din 10.—

Galerija naših mož.

1. Trubar	9. Aškerc
2. Vodnik	10. Tavčar
3. Slomšek	11. Levce
4. Prešeren	12. Erjavec
5. Levstik	13. Jenko
6. Stritar	14. Cankar
7. Jurčič	15. Gangl
8. Gregorčič	16. Parma

61,5 x 47,5 cm. Slika à Din 10.—

Vse gorenje knjige, tudi knjige drugih založb, se dobivajo

v knjigarni Učiteljske tiskarne v Ljubljani

Franciščanska ulica 6.